

ДІАГНОСТИКА КРИЗОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

Реальний сектор економіки України, зокрема – промислове виробництво, на даному етапі розвитку знаходиться в стані рецесії, про що свідчать макроекономічні показники країни. Низький рівень завантаження виробничих потужностей, відсутність достатнього кредитування реального сектора економіки і падіння вкладень в оновлення основного капіталу може привести до загибелі галузей промислового виробництва і, як наслідок, до тяжких соціально-економічних наслідків.

З цієї точки зору актуальним є вивчення можливостей попередження кризових явищ окремих галузей і своєчасне виявлення кризових станів на промисловому підприємстві задля підвищення його інвестиційної привабливості.

Метою даної статті є з'ясування сутності кризи, виокремлення причин кризового стану та розробка заходів щодо залучення інвестиційних ресурсів до вугільних підприємств м. Горлівки.

Останніми роками підвищилася увага до розгляду криз на рівні окремого підприємства, зростає кількість досліджень вітчизняних та зарубіжних економістів у цій галузі. Зокрема, процеси діяльності підприємств в умовах кризи розглянуто в працях таких авторів як О. В. Василенко, Л.О. Лігоненко, З. Є. Шершньова, А. Г. Грязнова, В. Г. Кошкін, Р. А. Попов, А. Д. Чернявський, К. М. Мельник, Е. А. Татарніков та інші. Серед зарубіжних вчених, криза, як елемент теорії економічних циклів та економічної кон'юнктури досліджувалась Дж. М. Кейнсом, Й. Шумпетером, М. Фрідменом, П. Самуельсоном, Ж. Сімонді, Е. Альтманом, Т. Таффлером.

К. М. Мельник зазначає, що кризова ситуація – це переломний момент у функціонуванні будь-якої системи, у процесі якого вона піддається впливу ззовні чи зсередини, що вимагає якісно нового реагування з боку цієї системи.

Виходячи із суті кризових ситуацій, зазначимо, що вони характеризуються ризикованим розвитком, який виявляється у ймовірності виникнення небезпечної чи кризової ситуації та їх наслідків [1].

В.О. Подольська зазначає, що криза на рівні підприємства - це форма порушення параметрів життєздатності підприємства, яка проявляє себе протягом певного періоду, характеризується закономірністю та циклічністю виникнення на різних етапах життєвого циклу підприємства, обумовлюється накопиченням протиріч у межах господарської

системи та в перебігу її взаємодії з зовнішнім оточенням, має певні наслідки для можливостей його функціонування та розвитку [2].

Згідно з визначенням В.О. Василенка, криза - це крайнє загострення протиріч у соціально-економічній системі (організації), що загрожує її життєстійкості у навколишньому середовищі [3].

В економічній літературі прийнято виділяти такі види криз на підприємстві: організаційна криза, криза постачання, виробничо-технологічна криза, криза збуту, криза персоналу та фінансова криза [1, 3].

На основі проведеного аналізу фінансово-господарської діяльності вугільних підприємств м. Горлівки можна виділити такі основні тенденції у їхній роботі: зниження рентабельності та збитковості діяльності; зниження питомої ваги власного капіталу в загальній сумі господарських коштів; збільшення дебіторської та кредиторської заборгованості та значне перевищення останньої на попередню; зниження платоспроможності підприємства; відсутність активів у вигляді грошових коштів і, як наслідок, низька їх ліквідність; недостатня забезпеченість оборотними коштами; високий рівень витрат; слабка фінансова стійкість організації; неможливість виділення коштів на розвиток діяльності та створення резервів; структура балансу організації незадовільна; більша частина майна сформована за рахунок позикових засобів.

Слід зазначити, що перераховані обставини є симптомами фінансової кризи підприємства. Однак, фінансова криза є наслідком не лише неефективної діяльності організації. Вона може бути викликана також зовнішніми причинами.

До основних зовнішніх факторів, що мають вплив на роботу вугільних підприємств м. Горлівки можна віднести наступні: нестабільність господарського та податкового законодавства; криза вугільної галузі; інфляційні процеси; нестабільність економічного стану країни в цілому.

Для поступового виходу з кризового стану на підприємствах вугільної галузі слід розробити антикризову програму. Антикризова програма може містити наступні пункти: скорочення витрат та зниження собівартості; робота з дебіторами; оптимізація організаційної структури та робота з персоналом; реструктуризація кредиторської заборгованості; можливість залучення державних дотацій; розробка системи діагностування кризових станів.

Таким чином, вивчення кризових явищ на вугільних підприємствах при залученні інвестицій має важливе значення для України, адже вугільна галузь – одна зі стратегічних галузей вітчизняної економіки. Для визначення інвестиційної привабливості вугільних підприємств потрібно чітко розуміти причини виникнення кризи, які мають бути

враховані при розробці антикризових програм. Тому їхня вдала реалізація сприятиме збільшенню обсягу інвестицій, спрямованих на відновлення їхнього основного капіталу.

Список використаних джерел:

1. Мельник К. М. Вплив кризових явищ на управління підприємством [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/evkpi/2009/72.pdf
2. Подольська В.О. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2007. - 488 с.
3. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник. - К.: ЦУЛ, 2003. - 504 с.